

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Helse- og omsorgsdepartementet	
Saksnr.: 200503488	Doknr.: 49
Arkivkode: 511.2	231105
Avd.: HRA	ASD
Utt.: 	

Deres ref.:

Vår ref.: 200505389-4/SAT/008

Dato: 21.11.2005

KRAV OM POLITIATTEST FOR HELSEPERSONELL OG SOSIALPERSONELL - HØRING - HØRINGSUTTALELSE FRA INSTITUTT FOR PSYKOLOGI, UITØ

Forslag til endringer i lov 2. juli 1999 nr 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven), lov 13. desember 1992 nr 81 omsosiale tjenester (sosialtjenesteloven) og i enkelte andre lover.

Institutt for psykologi (IPS) ved Universitetet i Tromsø er tilfreds med at det fremmes forslag om politiattest for helsepersonell. Som ansvarlig institusjon for psykologutdanning, har IPS forslag til tilføyelser i lovforslagene. I korthet går disse ut på at IPS anser at politiattest bør fremlegges både ved opptak til studiet og ved søknad om autorisasjon som psykolog, at begrensningen for straffedømte bør omfatte alle pasientgrupper, og at politiattesten bør omfatte flere typer lovbrudd. Uttalelsen er avgrenset til de punkter i innstillingen som gjelder psykologer og psykologutdanning.

Autorisasjon som psykolog gir rett til å arbeide med alle de klientgruppene lovforslaget omfatter. Allerede i utdanningen har psykologstudenten omfattende praksis med økende grad av selvstendig arbeid i forhold til de samme klientgrupper. Psykologer får gjennom sitt virke inngående kjennskap til menneskers mest hemmelige liv og kan påvirke sårbare personers livsløp og livsvalg. Psykologer har, som sakkyndige, stor innflytelse i straffesaker, barnevernssaker, barnefordelingssaker, forsikringssaker og trygdesaker. Et lovforslag bør bidra til at de som får mulighet til å bli psykologer holder tilfredsstillende etisk standard. Dagens lovverk gir verken utdanningsinstitusjonene eller Statens autorisasjonskontor for helsepersonell lovhjemmel for å nekte utdanning eller autorisasjon til straffedømte, som ut fra lovtteksten i både Universitets- og høyskoleloven og Helsepersonelloven burde være utelukket fra å bli helsepersonell.

Inntil de nye helselovene trådte i kraft i 2001 krevdes det politiattest i forhold til en rekke paragrafer i straffeloven av alle som søkte autorisasjon som psykolog. De nye lovene, med forskrifter, hjemler ikke en slik kontroll, og det er derfor i dag intet hinder mot at straffedømte kan bli psykologer, så sant forholdet ikke er kjent for autorisasjonsmyndighetene.

Kap 3 Gjeldende rett innenfor andre relevante rettsområder

Det sies i Innledningen, s 7:

”Videre kan det med hjemmel i universitets- og høyskoleloven kreves fremlagt politiattest ved opptak til studier, der studenter som del av den kliniske undervisningen eller

DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET

Institutt for psykologi

Universitetet i Tromsø, No-9037 Tromsø, tlf 77 64 40 00, e-post postmottak@uit.no, http://uit.no
kontorsjef Svein Are Tjeldnes, tlf 77 64 52 92, faks 77 64 52 91, e-post sveina@psyk.uit.no

praksisopplæringen, vil komme i kontakt med pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre”.

Dette avsnittet viser til følgende paragraf i Lov om universiteter og høyskoler:

3.4.3

”Politiattesten skal vise om vedkommende er dømt for seksuelle overgrep, grove voldsforbrytelser eller straffbare forhold vedrørende besittelse og bruk eller omsetning av narkotiske stoffer eller medikamenter. Hvis det er gitt særskilte regler om politiattest for bestemte typer yrkesutøving, gjelder disse tilsvarende for studenter som deltar i praksisopplæring eller klinisk undervisning.

Den som er dømt for forhold som innebærer at hun eller han må anses som uskikket til å delta i arbeid med pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre, kan utestenges fra praksisopplæring eller klinisk undervisning hvor slik deltakelse må anses som uforsvarlig på grunn av den kontakt studenten får med disse i denne forbindelse.”

Det er imidlertid ikke gjeldende rett at man kan innhente politiattest ved opptak til profesjonsstudiet i psykologi, til tross for at det inngår omfattende praksis med de aktuelle klientgrupper i grunnutdanningen..

Forslag: Det tas inn følgende tekst (i uthevet skrift) i forskriftene til §3.4.3 i Lov om universitet og høyskoler:

§ 6-2. Utdanninger der det kreves politiattest tilsvarende slik politiattest som kreves for yrkesutøvelse

Søkere til følgende utdanninger må fremlegge politiattest tilsvarende den som i lov kreves for yrkesutøvelse: .....

”8. psykologutdanning , Jfr Helsepersonelloven §53 og 57 (med nye forskrifter som følger nedenfor).”

Et slikt forslag krever også at Helsepersonelloven endres, ved at det føyes inn i forskriftene til §53 og 57 at det skal kunne kreves politiattest ved tildeling av autorisasjon for psykologer.

Forslag: Det tas inn følgende forskrift til Helsepersonelloven §53 og §57:

”Ved søknad om autorisasjon som psykolog skal søker fremlegge politiattest som dokumenterer at det ikke foreligger forhold som kan være til hinder for tildeling av autorisasjon etter §53 og §57 i denne lov.”

Kap 6. Om politiattest og hva den skal omfatte.

Høringsdokumentet foreslår at lovforslaget kun skal omfatte yrkesgrupper som skal arbeide med barn, ungdom og funksjonshemmede. Dette vil bli svært vanskelig å håndheve, og det vil eksistere mange ”gråsoner” i forhold til hvilke stillinger dette skal omfatte. Uansett vil det tjene formålet å innhente politiattest allerede ved opptak til grunnutdanning og ved søknad om autorisasjon som psykolog, da psykologstudenter plikter å ha omfattende praksis med flere av de klientgrupper lovforslaget omfatter.

Forslag:

”Politiattest knyttes til autorisasjon som psykolog og til opptak til grunnutdanningen som psykolog.”

I høringsdokumentet heter det (Kap 6.4, fjerde avsnitt):

”Seksuelle overgrep er særlig krenkende og ødeleggende for dem som rammes. Det knytter seg også en særlig fare til at overgriperen kan begå nye seksuelle overgrep. Departementet mener at dette er viktige argumenter for å behandle seksuelle lovbrudd særskilt. Annen grov vold, økonomisk utroskap, og andre forbrytelser utøvd av helse- og sosialpersonell knytter det seg trolig mindre gjentakelsesfare til. Ofre for slike forbrytelser vil også lettere kunne kompenseres gjennom erstatning med grunnlag i arbeidsgiveransvaret som lovovertrederens arbeidsgiver vil ha.”.

De er riktig at det knytter seg stor gjentakelsesfare til seksuelle overgrep. Det er imidlertid ikke riktig at det ikke er stor gjentakelsesfare for andre kriminelle handlinger, særlig i de tilfellene der det allerede har vært residiv, m.a.o. der personer er dømt for gjentatte kriminelle handlinger. Videre har det å bli utsatt for eksempelvis feilbehandling, grovt forregnede sakkyndige uttalelser, psykoterapi med induksjon av ”falske minner”, eller seksualisering av en voksen psykoterapirelasjon, krenkende og ødeleggende virkning på den eller de som rammes, og kan psykologisk sett ha like alvorlige langtidsvirkninger som seksuelle krenkelser i barneårene. Lov om helsepersonell har et dobbelt formål: Å sikre pasientene og å sikre tilliten til helsevesenet. At dømte for andre alvorlige forbrytelser enn seksuelle overgrep mot barn, kan få autorisasjon som psykolog, anser IPS for å være i strid med denne lovens formål.

Lovforslaget bør derfor sikre at dømte for alvorlige forbrytelser, eller for gjentakelseskriminalitet, ikke kan tildeles autorisasjon. I tillegg til de paragrafer som omfattes av høringsdokumentet bør politiattesten være noe mer omfattende enn det departementet har foreslått..

Forslag: Krav om politiattest skal omfatte følgende ledd i Straffeloven:

Kapittel 19 Seksualforbrytelser.

Kapittel 21 Forbrytelser mot den personlige frihet.

Kapittel 22 Forbrytelser mot liv, legeme og helse.

Kapittel 25 Utpressing og ran

Kapittel 26 Bedrageri, utroskap og korrupsjon

I tillegg bør alvorlige narkotikaforbrytelser også omfattes av politiattesten.

Vennlig hilsen

Svein Are Tjeldnes
kontorsjef